

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

№ 67. ANUL XV.

Sabiu, in 20 Aug. (1 Sept.) 1867.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana : joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiua foiei pe afara la c. r. postea, sau prin scrisori francate, adrestate catre expeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur pe o jumatate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8. fl. era pe jumatate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intoia ora cu 7. cr. sirula, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelenti'ia Sea Presantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Br. de Siaguna a sositu eri pre la 1 3/4 ore dupa amedi in mijloculu nostru, din caleto'ia Sea dela baile de cura a le Mehadiei.

Adunarea generala a Asociatiunii.

Clusiu 15 Augustu.

Siedinti'a a dou'a se incepe pre la 11 ore inainte de amedi cu cetirea si verificarea protocolulu. Dupa finirea acestora presedintele face cunosculu adunarei, ca a sositu doue depesie telegrafice, una dela Rvd. D. Timoteiu Cipariu, alta dela presedintele societati literarie Eliade, din Bucuresci. Ambele saluta Asociatiunea tranna. Cetirea depesilor se facu intre aplausele adunarei. Se pasiesce acum, la propunerea Dr. Ratiu ca Adunarca sa respunda la aceste depesie, — la alegerea unei comisiuni pentru compunerea raspunsulu, constataria din propunetoriulu, Simeonu Balintu si vicariu Coroianu. Se cere din partea unui membru (Hoz'a) cetirea numeloru membrilor, ceea ce se indrepta in sa pana la reportarea comisiunei insarcinate cu verificarea membrilor vechi si celor noi intrati. La ordinea dilei era cetirea disertatiunoru. Si asia se da cetire unui operatu ala Dlu Vajda, voluminosu si cuprindetoriu de totu felulu de lucruri in tressulu. Nu vomu a ne atinge nici catu de zelulu nedisputabilu ala Dlu disertatoriulu, in sa lumea si-are specialitatile ei, pre care unu muritoriu nu le pote invinge in asemenea masura. De aceea disertatiunea, carea in multe parti semenat didactica populara se atingea de lucruri, cari apartinu de sfera pedagogiloru seu de a altoru rami de sciintia, cu multa esperintia ineztrati, de barbati, cari au scrisu asup'a astoru felulu de teme cu diecenii inainte. Disertatiunea parasea a une-orea caracterulu seu si de didactica si trecia pre aren'a unui articulu de combatere a unoru si a altoru pareri, chiaru si esite in diuarie si inca cu mare focu. Acesta pre langa aceea ca nu si are locul acolo, e o necuviintia, pentru ca combatendu densulu in fatia adunarei pareri emise in publicu, contrariulu seu sta desarmatu in fatia publiculu disertatoriulu, elu nu pote sa improviseze o contradisertatiune si dupa statute o disertatiune nu pote fi objectu de desbatere ala adunarei generali. Ne vomu abtiné dela o critica a disertatiunei dlu Vajda si vomu dice numai ca aceea, fatia cu tempulu celu scurto, de care dispune o Adunare generala, a fostu si prea lunga. Acesta disertatiune fu celita partea intai de dlu asessoru de sedria Iosifu Popu, o alta parte de dlu M. Bohatielu. Cetirea se intrerumpe si se cetesce raspunsulu tel. la societatea literaria din Bucuresci.

Dupa cetirea disertatiunei, carea se termina forte tardiu, dlu Petru Nemesiu, ca referente de comisiune cetesce raportulu seu prin carele constatéza, ca activitatea comitetulu s'a aflatu corespundiatorie statuteloru, comisiunea propune a se esprime multiamita presidiulu trecut si comitetulu.

Vine apoi alta comisiune, ce fu insarcinata cu censurarea cassei Asociatiunei. Referintele ei e dlu Orosz. Cerendu referintele unele lucruri despre cari inse trebuia sa dea altu membru ala comisiunei desluciri mai detaiate, se intrerumpe si amana referat'a pre alta siedintia si se ia inainte raportulu comisiunei insarcinate cu inscrierea membrilor noi si cu a taxelor restante dela membri vechi. Fiindu tempulu forte inaintatulu siedinti'a se intrerumpe pana dupa prandiu, candu era a se procede la alegerea presedintiloru.

Clusiu 16 Augustu.

Afara de cele scrise deja ieri, s'a petre-

cutu multe intre murii Clusiu si in sinulu Asociatiunei nostre. Un'a din cele d'antaiu va fi destulu de interesanta si adeva ca Red. Tel. Rom. carele se afla si elu la Clusiu, ca membru ala comitetulu si bibliotecariu ala Asociatiunei fu radicalu de politia din Clusiu, ca persona suspecta si repusu in libertate, dupa constatarea identitatiei persoanei seale. Se vede dara ca amintitulu redactoru fu confundatu cu cine sci ce agitoru seu emisariu. Curiosulu la acesta intemplantare remane, ca politia clusiana nu si-a luat ostentia a lua informatiuni, despre acelu ce avea alu prinde, pentru ca sa incungture ori ce neplacere atatu pentru sine catu si pentru unu caleto'iu la o adunare cum e cea a Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, si iera de alta parte sa nu impedece pre omu in afacerile seale. Alta e banchetulu la carele se inscriesera acei ce avura voia. La acestu banchetu decursera toastele nu locu in ordine potrivita. Toastele aceste avura acca insemnatate, ca aci incepu omulu a observa unu felu de directiune positiva de spirite pentru cele ce aveau a se intemplantu cu vre-o cate-va ore mai tardiu.

Era vorba printre membri (si nemembri) Asociatiunei, ca presidiulu si comitetulu va sa se schimbe. Insa asup'a succederei presedintiloru domnea loca, celu putinu pentru multime. secretulu. In cercurile si grupele ce se adunau aci colea si putemu afirma ca in cele mai multe se dicea ca postulu de presedinte lu va capeta de asta data Rv. D. can. T. Cipariu si de v. pres. variat parerea intre D. Protos. Popea si D. Prot. Hannia. Despre alti candidati nu mai era vorba afara de E. S. Popu, ca pres. se adaugea inse ca densulu nu va primi. La banchetu in sa putea cine-va se intemplantu, ca calculi de mai nainte sunt calculi gresiti.

Cum a decursu alegerea va interesat pe publicu, inse pote si mai multu cele ce s'a petrecutu inainte si dupa alegeri. Dupa banchetu numai decatu s'a tinutu o conferintia in casele parochiei gr. cat. unde s'a pusu la cale tote cate avea a se intemplantu in adunare. Majoritatea intielasa, procede mai tardiu in sal'adunariiloru la o votare nominala, o votare, contra tuturor legiloru si observantieloru parlamentari, prin carea se facu presiune asup'a votantiloru, incependu a vota dela celu d'antaiu membru prezentu pentru: P o p u, presedinte si Hannia, v-presedinte. Unu dintre membri adunarei vedindu acest'a parasira sal'a altii remasera in sa nu votara.

Dupa ce s'a cetitu rezultatulu alegerei Esc. Popu se adresa catra adunare cu urmato'rele (Dupa stenografia):

Domniloru! Nu amu cuvinte destule se esprime multiamita pentru increderea, ce a'aretatu maiortatea (strigari: ba tota adunarea) acestei adunari carea constat din florea natiunei rom. alegendu-me de presedinte ala Asoc. pentru lit. si cult. poporulu romanu. — Eu Domniloru nu vreu sa-mi magulescu, candu dieu, ca ce se tine de puterile mele intelectuali me simtiu desto'nicu de a corespunde scopulu pentru care m'ati onoratu cu increderea Dvostre. Acest'a se vede ca a-ti creditu si D. vostra candu m'ati onoratu cu increderea D. vostre.

Me simtu in sa indatoratu a ve spune de acum, ca, de ore-ce eu in ori-ce pusetiune a mea sum obicinuitu a corespunde pre deplinu oficiulu meu, si deca credu ca nu-i voiu pute corespunde pre deplinu, atunci mai bine nu-lu primescu. — mie intr'atat'a i-mi va fi cu greu a corespunde acestulu nou oficiu, incatu siedintiele comitetulu Asociatiunei se tinu in Sabiu, iera eu astadi locuescu in Clusiu si mane poimane cine scie unde, si asia dara nu me pot obligat, ca eu voiu pute presida la tote siedintiele comitetulu (voci: nu face nimica) la atat'a in sa me pot obligat, ca dela nici o adunare generale nu voiu lipsi. (sa traiasca). — Dice mai

departe: „Eu nu amu alergatu la acesta adunare cu scopu seu cu acceptarea de a fi onoratu cu increderea florei natiunei rom. din Transilvania; sa-mi credeti ca nu. Caci eu ve spune dreptu ca de celu mai demn pentru de a fi presedinte ala Asociatiunei l'amu tinutu pre D. canonicu Cipariu, pentru care amu si votatu. Eu nu amu venitu dara la aceste siedintie ca sa me facu presedinte, ci amu venitu numai pentru ca si eu me interesadiu pentru prosperarea natiunei rom. din Trannia. Fiindu in sa onoratu cu increderea D. vostre, eu primescu postulu de presedinte, in sa numai sub acca conditiune, deca nu mi se va imputa impregiurarea ca nu voiu pute fi totudeuna la siedintiele comitetulu Asociatiunei (nu! nu! sa traiasca).

Dupa acest'a ia cuvintulu D. Hannia: „Eu nu amu cuvinte sa descoperiu simtiemintele mele cari mi le-a facutu concentrarea voturilor Dvostre in persona mea. Scie ca de candu sum amu facutu si eu cate amu putulu, dara eu nu scie ce fapte, ce merite deosebite a-si avea, ca sa potu merita increderea D. vostre (voci: le scimu noi!).

Privindu eu la impregiurabile mele aru trebui sa dicu ca nu primescu, dara ca sa nu credeti ca eu din privintia unoru neplaceri ce pote le-asi pute ave din partea principalui meu, nu primescu, asia dara primescu, si acest'a o potu face cu atat'a mai multu, caci scie ca Esc. Sea D. principalu ala meu primescu cu indestulare conclusulu facutu, scindu ca densulu a acceptatu ca Asociatiunea va face precum a facutu. Primescu dara, ve rogu numai sa nu aveti acceptari cari pote patinatalea mea nu le pote implini; eu i-mi voiu da tota silitia, dara si D. vostra sa me spriginiti (sa traiasca!).

Dela votu s'a abtinutu: Cas. Stegeriu, Dr. Nemes, Dr. Tincu, Dr. Racuciu, Prot. Ioan Rusu si profesorulu Moldovanu; la alegere nu au luat parte R. Cristea, Prot. Rosiescu, Puscariu, Dr. Borcea etc.

Abia a trecut alegerea acest'a si murmurul incepu in contra presedintelui. Acestu murmuru vrea sa scie, ca alegerea acest'a era sa fia mai multu o curtenire fatia cu Esc. Sea Popu si ca densulu va demisiuna in data dupa alegere si adunarea va pute alege apoi pre acelu ce dorea a-lu onoratastadata cu presidiulu, pre Dlu can. Cipariu.

Clusiu 16 Augustu.

Eri sera se dedu in sal'a teatrulu de aici unu concertu rom. stralucitu potu se dicu unu concertu de cele mai stralucite. Cas'a era indesiuta de ascultatori fara distinctiune de nationalitate. Trebuie cu multiamire si cu placere sa constatamu, ca fratii magiari cu acesta ocaziune s'au aretat forte prevenitori, pentruca afara de impregiurarea, ce pre langa staruint'a densiloru sal'a s'a datu gratuita, au contribuit prin concursulu loru numerosu la framset'a serbatorei concertulu. Esc. Sea commissariulu regescu cont. Pechy audimu, ca a contribuit 100 f. v. a. Esc. Sea a fostu de fatia dela inceputu pana s'a cantatu marsiulu romanu din urma (marsiulu lui Michaiu Vitezulu) si a mestecatu de multe ori aplausele seale intre cele ale celorlalti ascultatori.

O descriere a executarei pieselor aru fi in stare a o da omeni de specialitate. Ca laicu potu se dicu ca tote piesele a facutu impressiune forte placuta asup'a ascultatoriloru. Spre a ave si cei ce nu au fostu de fatia catu de putina idea despre concertu publicamu aci piesele executate si numele executatoriloru:

Partea prima:

1. Overture din „venatoriuala ferma-catoriu“ (Freischütz) de Weber K. M. executata de band'a militaria c. r. locala. 2. Concertu pe violina de Berlioz, executatu de D. Nicolau Trandafiriu. 3. Glasulu unu i romanu, poesie populara de Andreiu

Muresianu, declamatu de D. Ludovicu de Ciato. 4. „Aria mare“ din oper'a „Attila“ de Verdi, executata cu acompaniarea bandei militare de Domnisor'a Isabel'a Vasiciu. 5. „Carnevalu de Bucuresci“ de Franciscu Lorenzo, executatu de Domnisor'a Aureli'a Popp.

Partea secunda:

6. „Variatuni pe clarinetu“ executate band'a militara. 7. Arie române, duetu, executatu de Dsiór'a Isabel'a Vasiciu si D. Michale Ferliescu. 8. „Fantasia de concertu“ din oper'a „Troubadour“ de A. Gori'a executata de Dsiór'a Aureli'a Popp. 9. Ouverture din oper'a „Dinorah“ de Meyerbeer, executata de Dsiór'a Isabel'a Vasiciu si D. Iuliu Ibner. 10. Fantasia din „Lucia“ de Veiss, executata de D. Nic. Trandafiriu. 11. Marsiu român, executatu de band'a militara.

Venitulu este meritul pentru immultirea fundului Asoc. tranne pentru lit. si cult. poporului român.

Evenimente politice.

Sa biu, 19 Augustu.

Ingrigirea Prussiei pentru cele ce s'au petrecutu in Salzburg si mai vertosu pentru cele ce au sa urmeze dupa cele hotarite acolo, se arata prin unu proiectu, cu care se porta ea. Acest'a aru fi séu intarirea mai tare a unoru fortaretie de cátra hotarele Franciei, séu infiintarea a doue castre fortificate in provinciile renane. Intr'aceea urmárite convorbirilor din Salzburg incepu a se areta. Foile mai noue spunu despre o nota colectiva austro-francesa, in carea Prussia sa fia recercata in modu amicalu, a duce odata la deplinire lucrurile din Schleswigulu de média-nópte, de alta parte se vorbesce iera despre o întâlnire a Regelui Prussiei cu Regii Bavariei si Württembergi, precum si cu mai multi Duci germani.

Spania, deca putemu dá crediamentu diuanelor, se afla in flacari periculose. Provinciile dela medianópte-apsu, Aragonia si Cataloni'a parte mare suntu revoltate. Prin desertari din armat'a spanica revoltantii se intarescu; intr'o lupta, ce o avura acesti'a cu trupele regesci, cadiu din partea cestoru din urma generalulu Manzo impreuna cu adjutantele seu. Cetatea Taragon'a sa fia cadiutu in manile insurgentilor; Generalulu Prim, capulu revoluntinei sa fia mergendu cu trupele sele spre capital'a Madridu. Tinta revoluntinei se arata din proclamatiunea, ce o reproducemu aci, carea suna asiá:

PROCLAMATIUNE

Cátra poporulu spaniolu!

Spaniolilor! ór'a luptei a batutu spre a pune capetu suprimatorilor vostri. Demnitata patriei postesce si triumfulu libertátiei pretinde acést'a. Numai dorirea de a ascurá successulu a potutu se ne impedece dela o lupta mai tempuria.

Immoralitatea in cercurile superiori, sustinuta de lingustrea oficiale si despotismulu oficialu, facura de neaperatu necesaria o schimbare radicala in sórtea patriei nóstre.

Nu e nemic'a mai periculosu si mai daunaciosu decátu rescótele, deca le provóca miseria poporului... Revoluntinea e singur'a mantuire a tuturor suferintelor nóstre.

Ea va conchiemá pre cortesii constituitori prin sufragiulu universalu... Radicarea odiósei dári de consumare, sugrumarea conscriptiunei, fára de a vatemá interesele directe ale partidei demne de respectatu din armia, reducerea dárilor pana la aceea suma, ce se póte cere dela poporu fára de a atinge productiunea, fára de a paralisa dezvoltarea averei: unitatea in administratiunea justitiei, radicarea privilegialor, o administratiune, ce e folositoria cetatienilor si cu o responsabilitate, ce face imposible inerti'a, nesciinti'a si arbitriulu; tribunale ce stau preste tóte cauzele dependintei: acestea suntu, ce in legatura cu legi bune si executate fára nici o amanare trebuie sa reformeze tóta liér'a nóstra.

Tolerantia pentru tóte parerile, respectu de tóte drepturile cascigate legalmente si nimicirea a totu ce s'au tiesutu in umbr'a intrigelor sub velulu secretului si numai prin vin'a unei lasaturi prea indelungate din partea natíunei: acestea voru fi mijlócele de a curati si elibera cursulu.

Espressiunea libera a cugetului si dreptulu de societati si asociatiuni, cá mijlóce de a impartasi idei, a aduce la unitate libertatea sufragiului, spre

a o schimbá in legi, cá adeca guvernulu sa fia productulu opiniunei publice; acestea voru fi incoronarea opului nostru, candu vomu fi trecutu preste periodulu revoluntinariu.

Asiá dara la arme compatrioti! e lipsa numai de o mica activitate a fia-cáru singulariu, si curendu voru fi infránte influintiele dispotice asupr'a tiei, camerilele cetátilor si tirani'a din Madrid.

Proclamatiunea cátra militia dice intre altele:

„Soldati! voi trebuie sa ascultati de vocea tiei, carea cere revoluntinea. Armia spaniola a fostu in tóte epocile gloriósei nóstre istorii, inimiculu celu mai mare alu tiranilor, radimulu celu mai tare alu dreptului si alu libertátiei. Va uitá ea óre in acestu momentu solenu de suvenirile sele? Documente nenumerate si sciri, ce le amu a mána, me facu a presupune contrariulu.

Cameradi! prindeti armele spre a ve uni cu parinti si fratii vostri dati si voi acelasi resnetu de bataia, cá acesti'a. Interesele lor suntu si ale vóstre, dorintiele lor suntu dorintiele tuturor spaniolilor buni.

Soldati! Deca disciplin'a ve demanda a aperi pre unu regimu bunu totusi nu póte postu dela voi, cá sa serviti de radimu tiraniei. Deca ea ve poruncesce, cá sa ve opuneti rescótelor, totusi nu póte pretinde, cá voi sa nu dati audiu vocei dreptátiei revoluntini.

Soldatilor! Sa traiésca libertatea! Sa traiésca suveranitatea poporului!

Rescolarea din Creta se afla in stangere. Vaporulu grecescu „Arcadion“, care a facutu multe servitii Cretensilor, urmaritu de Turci, s'a confundatu prin insisi ómenii lui.

Europ'a dupa gazet'a de Moskv'a

De cátu-va tempu Europei nu-i e bine, si sufera pre cátu se pare de friguri intermetinti. Nici conferintiele, nici intrevederile monarchilor, nici frumósele proiecte de desarmare n'au pututu opri renouirea simptomelor periodice ale acestor friguri. De o cam data, aceste siptome se manifesta cu mare violentia.

Pulsulu politicu — Bors'a — este bolnaviciosu si nereglatu; limb'a preseii este nesicura si contradictóre, de-si organelo oficiose depunu tóte silintiele spre a ascurá opiniunea publica despre iubirea de pace a guvernamentelor lor; dovéda ca nimenea nu mai póte negá unu faptu evident este ca tóta lumea arméza. Si cine nu scie ca in Occidentu este la moda a se pregati pentru resbelu, dandu mari asigurari de pace.

Pentru momentu, nu suntu póte doi ómeni in Europ'a cari sa nu créda ca resbelulu este inevitabile intre Franci'a si Prussia; diferinti'a in opiniuni este numai in privint'a momentului in care va izbucni. Dupa opiniunea nóstra aru fi de doritu cá acelu resbelu sa izbucnésca cátu se va putea mai curendu. Deca lovirea nu se póte inlaturá pentru ce sa se mai amane?

Suntu bóle in cari unu medicu dibaciu sa silesce a provocá si a grábi crisa, cáci scie ca o bóla incetéza, scurge puterile bolnavului cari suntu mai trebuitoare tocmai in momentulu crisei. Apoi, Europ'a este patimasia nu numai de unu resbelu intre Franci'a si Prussia, ci inca de alte cestiuni cari ceru a fi resolate. Cu tóte macelurile lui Omer-Pasi'a in Candia, si cu totu consimtiementulu puterilor cari au serbatu cu atát'a entusiasmu pre Sultanulu, cestiunea Orientelului nu va fi innecata in sánga. Slavii voru intinde mána grecilor, si insurectiunea ce se propaga in Balcani, va incetá de a mai fi privita cá o talharia.

Tóte silintiele spre a incredintiá pre bulgari ca trebuie sa inceteze de a mai simpathisa cu Russia se voru nimici. Bulgarii nu se vrou lasá a fi táriti la o unire religioasa ca Rom'a, cu tóta frátia Papei cu capulu maometanilor.

Ei nu se voru lasá amági prin fictiv'a introducere a codului Napoleone, cáci revindeca drepturi ce nici odata nu li se voru putea refusa, cu tóta crudimea diplomatiei occidentale; ei ceru dreptulu de a tráfi si a se opune la o decadinta materiale si morale. Deci sperinti'a a doveditu ca aceste drepturi suntu incompatibile cu domnirea otomana.

Sa insemnámu inca ca cestiunea italiana aste ne resoluta. Potu incheia conventiuni preste conventiuni, potu forma legiuni si tramite generali la Rom'a, dara este preste putintia de a opri saltarea nerisistibile a 24 de milióne de italieni spre capi-

tal'a lor naturale fára de care Itali'a nu póte fi nici unita nici puterica.

Alemania presinta si dens'a unu spetaclu putnu asicatoriu. Acelu nodu gordianu ce D. de Bismarck l'a taiatu cu o lovire de sabia s'a renodatu; locitorii provinciilor din nou anesate manifesta pre fatia nemultiamirea si inimiciti'a loru contr'a Prussiei.

Mesurile violenti de unificare a guvernului prussianu, nu potu decátu a face mai mare inca acésta nemultiamire. Print'o contradicere straina, locitorii din micile state germane cari n'au fostu anesate, tindu la unireu cu Prussia, pre candu suveranii loru mergu la Parisu si spera a fi salvati print'o aliantia franco-austriaca.

Acést'a este situatiunea Europei, si dupa cátu vedemu ea este putnu asicatorie. Noi credemu ca chiaru amicii pácei potu preferi o catastrofa imediata unei stári de lucruri atátu de jelitu.

Iubirea pácei este unu lucru frumosu, si deca amu putea presupune ca inlaturámu dificultátele s'aru putea intemeia pácea in Europ'a, amu fi cei dintai cari amu consilia guvernului nostru se face tóte concesionile, chiaru cu prejudetiulu intereselor nóstre, pentru a abtine acestu resultat, insa lup'a amanandu-se nu se suprime; din contra, amanarea contribue adese-ori la complicarea dificultátiloru si la atítarea invertisiunárei.

Afara de acést'a Russia si-a indeplinitu datoriele in favórea pácei, candu cu cestiunea Luxemburgului. Ne-a fostu óre cine-va reconoscatoriu? Nu. Din contra candu primejd'a fu odata trecuta, ni s'a respunsu prin refusuri tu oru reprezentárilor nóstre in favórea candiotiloru.

Nimeni n'a intielesu, marimea sacrificiului ce face Russia, dandu pácea Europei, pe candu resbelulu in cestiunea Luxemburgului i da o ocaziune atátu de frumósa pentru a elibera fára dificultate religiónarii sei din Oriente, ale cároru destinate suntu legate atátu de intime cu ale nóstre.

S'a respunsu acestor sacrificii prin primirea entusiasta a sultanului, prin mesurile violenti ale Austriei contr'a slavilor, si in fine print'o propaganta ostile Russiei, printre Bulgari spre a-i tanu intr'o unire religioasa cu Rom'a, facendu-i sa créda ca Russia nu va face nemicu neci odata pentru densii. Óre iubirea nóstra pentru pace trebuie sa mérga atátu de departe incátu se uitámu pe Bulgari, pe acestu poporu nefericitu si numerosu, ale cároru destinate suntu pentru noi centrulu marei cestiuni a Orientelului?

Rom'a

Principatele române unite.

Bucuresci 9/21 Augustu.

(Dela societatea literaria romana.) Acea societate conchiemata pe 1/13 Augustu pana eri nu s'a potutu constitui neci macaru in modu provisoriu pe temeiulu statutelor provisorie. Caus'a acestei amanari a fostu lipsirea majoritatiei membrilor acceptati, dintre cari cei mai multi impedeati de de trebi familiare, economice, unii si de bóle, n'au pututu veni la terminulu prevediutu prin statute, era siese insi lipsescu inca si astadi. Dintre acesti'a DD. Babesiu din Ungaria si Gonat'a din Besarabi'a (acestu din urma opritu de causo care nu le póte spune) si detera dimissionele. D. Andreiu Mocioni se escusa pentru a s t a d a t a cu casuri triste in familia. Ceilalti 3 se accepta pe astadi.

Intr'aceea societatea se constitui si ca de incepatura tinu in 8/20 dela 12 pana la 3 1/2 ore d. a. o siedintia, care se póte dice si interesanta si de bunu auguru, pentruca pre cátu desbaterile i fusera seriose, pre atát'a au fostu ele si pacifice, si cordiale, atragátore. Siedinti'a se tinu totu in sala Ateneului din causa, ca sala destinata in academia pentru scopurile acestei societati inca nu este pregatita de ajunsu.

Alegerea provisoria a biroului societátei in consuetu cu art. 6 din regulamentu se facu indatu dupa cetirea statutelor si se simplificu luandu-se de principiu etatea. Asiá presiedinte fu alesu dlu Ioann Elisdu-Raduiescu, cá omu in etate de 65 ani si de altmintrea bogatu de merite pe cámpulu literaturei, v-presiedinte dlu T. Cipariu de 63 ani, cunoscutu si aici cá barbatu care si devotase tóta vieti'a sea sciintielor, cara secretari se facura DD. Vas. A. Urechia directorulu dep. instr. publice, prof. Macsimu, Al. Romanu si Sbiér'a din Bucovina.

Acum societatea se declará pe sine constituita si capace de a intrá in activitatea prevediuta in statute pana la elaborarea si aprobarea nóvelor

statute, după care va urma organizarea ei definitivă pentru viitorul.

Mai înainte de a trece la lucrările recerute prin regulamentul provizoriu se decisera unele chestiuni preliminare.

La întrebarea, ca care să fie numărul membrilor prezenți spre a putea lucra și decide în mod obligatoriu pentru societate se încheie, că are să fie totdeauna majoritate absolută, adică cel puțin jumătate + 1.

Asupra întrebării, dacă sedițiile societății au să fie publice sau închise s'a încinsu o discuțiune mai lungă, în care însă s'au adus mai multe totu argumente convingătoare, într'înțelesul, ca Minerva, ca Musele, adică științele fugu de șgomotul lumii, cautându liniștea și retragerea; într'aceea constatându-se din mai multe impregiurări, ca publicul cel luminat, ba poate națiunea într'ęga ascępta cu sete și dozosia nespusa, ca să cunoscă din timp în timp rezultatul lucrărilor societății literare, asiă la propunerea dlui presiedinte și a altor doi membri se primi principiul publicității condiționale, adică: Societatea va lucra în pace și linișce neturburată, eara candu va afla ea cu cale, va decide și pentru ținerea unor sedinție publice; într'aceea protocoalele sedințielor sale, sau precum se numescu aici procesele verbale redigendu-se mai pre largu, mai desvoltate, motivate, se voru publică în „Monitoru” său și în altu diuaru.

Dupa acestea DD. G. Baritiu și Ios. Hodosiu propusera a se trece la protocolu următoare propunere a lor, pe care o motivara pe largu:

„Societatea literară română conchiamată prin in. decretu domnescu nr. 874/1867 pre temelulu regulamentulu provizoriu promulgatu sub nr. 582. 1866 spre a se constitui pre sine-si în interesulu știinției, adunată fiindu în sediint' a sea de astadi, indata după ce s'a constituitu, depuse la protocolu următoare.”

»Declaratiune.»

„Societatea literară română implinesce cea mai placută delorintia votandu în numele știinției și culturii naționale recunoscint' a și mulțiamit' a sea către tott barbatii de literę, căti s'au ocupatu mai alesu dela an. 1860 încõe cu ide' a înfiintării unei societăți științifice, cum și către acei DD. funcționari din ministeriulu instrucțiunii publice romanesce, cari între anii 1865 et 1867 au reșitu a elaboră proiectulu și a castigă semnăturile mai înalte pentru conchiamarea acestei societăți literare între cele mai fatale impregiurări din câte au pututu existe în timpurile nostre.”

»Mai departe.

„Acceptandu societatea literară română regulamentulu provizoriu octroată în an. 1866 prin in. decretu alu fostei Locotenintie domnesce de base a lucrurilor se, nu numai ica spre știința cuprinsulu de natura provizoria alu aceluiași, ci totuodată 'i place a presupune, că lucrările acestei societăți literare după definitiv' a sea constituire voru fi scutite și aperate sub ori-ce sistema gubernamentală de ori-ce inriurintia și de tôte valorile politice efemere, precum statulu romanescu inca va sci respinge ori-ce amestec care s'aru pute cugetă din partea acestei societăți în afacerile regimulu și ale statulu, prin dreptulu suveranu ce si-a pastratu de a da seu a denegă societății înalt' a aprobare. Mai în scurtu, societatea literară presupune, cumca între marginile ce-si va trage ea însăși prin statutele se, fia că societate literară (filologica), sau că academiă de știință, independint' a ei va fi scutită și aperată pentru totu viitorulu. Ajutorulu materialu pre care statulu romanescu va afla cu cale a intinde acestei instituțiuni științifice în favorea culturii mai înalte naționale inca nu vaavelu în sineși nici unu feliu de obligatiune a societății în genere și a membrilor ei către regimu, ci acest' a se va îndestulă cu dreptulu de suprem' a inspecțiune convenit' a lui din natur' a sea preste ori-ce instituțiuni patriotice, va ave înca și satisfaciunea, ca a datu și altor gubernu limitrofe sublimulu exemplu, pentru că și a ceea să concurga cu ajutorie materiale la înfiintarea de școle și de societăți științifice pentru cultivarea limbei noastre naționale și a științielor în tôte celelalte provincie locuite de români.”

»G. Tr.»

Varietăți.

»Pana la sosirea altor înștiințări aducem la cunoscint' a publiculu nostru cetitoriu, cumca după „Kol. Közl.” alegerea de funcționari noi ai Asociațiunii est asiă; Presiedinte Ladislau Popu, vice-presiedinte Ioane Hani'a, secretariu I. Baritiu, secretariu II. Rusu, cassieriu Stejariu, bibliotecariu Cristea, controloru Popescu; — membri ai Comitetulu: Macelariu, Bolog'a, Dunc'a, P. Manu, Rusu, Mihali, Pope'a, Antoneli, Dr. Nemesiu, Dr. Stoianu, Boiu și Rosic'a.

»Contele Mikó Imreh a datu 250 fl. sub dispusetiunea Asociațiunii unguresce de ingineri, că acest' a să trametia din sinulu seu doi individi espartii, la Hunedór'a, cari să studieze operatiunile renumitulu architectu gothicu și profesoriu Dr. Schmidt Heinrich, carele că tramisu alu gubernulu vienezu, petrece în Hunedór'a cercetandu ruinele.

»(Cuceriri morale.) Asiă este intitulatu unu articulu alu „Lloydulu pestanu, în care unu corpondinte alu acestui diuaru recomanda înfiintarea unei universități romanesce bine dotate în Brasiovu, unde cei 7 mil. Români sa-si afle pe venitoriu centrulu culturii lor și de apoi Ungurii să potta radica din țtini și formă după cugetulu lor, tierile dela Dunarea de josu. — Ce nu pôte cõe unu sõe ferbinte din lun' a lui Augustu!

»Despre episcopi' a r. cat. din Alb' a Iuli'a totu mai tare sa sustine faim' a, ca în loculu lui Fogarasu va deveni că episcopu plebanulu locale Lönhardt.

»In Crisbavu unu plugariu puse pre fiulu seu de 6 ani pre carulu încarcatu cu paie. Ajungandu loculu țintitu, precându si asiedia cati, aude tieranulu nescu țipete ale fiulu seu; alergandu într'ajutoru, și ajungandu la carutiă a aflatu numai cadavrulu fiulu seu arsu! —

»Sciri despre pace. Diuarulu l'Avener National publica: „D. de Dreyse, parintele puscei cu acu, a inventatu o noua șcula de resbelu, pre care se falesce ca a făcut' o ucigasiă pre cātu e cu putintia. Retinutu la Samerd'a de betranetiele lui, elu a incredintiatu sarcin' a de a aduce arm' a la Berlinu, unei deputatiuni de familia, compusa din fratele și fiulu.”

»Acest' a este o pusca încarcandu-se pre la fundu, care arunea grenade. Se dice ca acțiunea ei este estraordinaria. La cea mai mica atingere, chiaru a unei file de chârhișie, grenada face splisitiune candu ese din țieva, pre candu nu pôte fi tema de nici o splosiune, pre cātu tempu e purtata că munitiune de buzonariu.

»Lucru straniu! a inventa inea instrumente de mörte pre malulu momentulu! — Rom.

»(Adunarea generală a autorilor români.) „Națiunea română” publica următoarele: Avendu în vedere total' a decadintia a literaturii române, și putin' a încuragiare ce s'a datu autorilor români până acum, comitetulu subsemnatu are onore de a aduce la cunoscint' a tuturor Domnilor autorii din tôte părțile romanismulu, cari au produsu vre-o opera pre câmp' a literaturii române, ca să a proiectatu convocarea unei adunări generale, la care voru luă parte numai acei, cari s'au distinsu în viet' a lor prin publicare de opere române de ori-ce specie. Acesta adunare, insusindu cea mai mare importantia din tôte punctele de vedere, noi invităm pre tôte DD. autori români de a binevoi că până la 15 Aug. an. curente, să tramita la Redacțiunea diuarinlo „Națiunea”, în Bucuresci însemnări despre numele D. D lor și alu operelor pre cari le-au publicatu, pentru ca astfeliu comitetulu să potta decide și să anuncie pre tôte DD. autori despre diu' a în care se va deschide acest' a mare adunare, ce se proiecteza pentru prim' a ora în interesulu generalu alu românilor; la care va fi rugatu a participă și Mari'a Sea. Domnitoriulu românilor Carolu I. Comitetulu provizoriu alu adunării generale a autorilor români.

»Cahulu 19 Augustu 1867. Comitetulu permanentu a judeciulu Cahulu spre eternisarea dilei de 1 Augustu în care s'a convocatu înțaiulu congresu literariu în capital' a României, în unanimitatea voturilor membrilor sei, D. Celebidache deputatu și Ioane Rosic'a fostulu deputatu și fostulu clacasiu au otăritu a sollicita la consiliulu generalu alocarea în budgetulu judecianu a sumei

de patru mii lei cursulu fiscalu pentru două stipendii spre intretinerea succesivă la un' a din cele mai renumite școli din Europ' a a doi juri români din Besarabi'a și Bucovin' a spre deseverșirea investițurii. Aceste burse se voru propune a se acordă în cursu de 20 ani.

»Directiunea gimnasiulu superioru reformatu din M. Osiorhei, înștiințeza cumca anul scol. se deschide în 5 Septembrie.

»O nenorocire noua s'a intemplat în Bodu — totu în apropiare de Brasiovu. În 27 Augustu a eruptu unu focu — cum se aude din uablarea copiilor cu lemnusie — carele a consumatu o avere însemnata. La 100—110 de economi au fostu cercati de acest' a nenorocire.

»Foile straine ne aduc șcirea despre cabinetulu celu nou alu României, carele s'aru compune din DD. Molescu (Golescu ? R.) presiedinte și ministru de interne, Mavrocordat de esterne, Gusti de culte, Arionu de justitiă, Steege de finanție, Dumitru Brateanu, și Adrianu posibilu, ca voru remanê în oficiulu lor.

»Unu telegramu dela Constantinopole din 26 ale cur. vorbesce de unu manifestu alu Bulgariilor către națiunea rusescă.

»Unu telegramu din Petropole anuntia, că regimulu au contractatu cu fabric' a „Colt” din Newyork că în terminu de doi ani să i liferize o sută de mii de pusci, ce se umplu pre la fundu, după sistemulu lui Verdan.

»Slavii, cari vietuescu în Elveti'a după cum impartasișce „Nár. listy” sa fia constituitu unu comitetu permanentu, carele să aiba de scopu eliberarea a raselor slavice de sub jugulu barbaru și realizarea unității acestor'a. Acestu comitetu să fia standu continuu în legatura cu celu din Petersburg spre a fundă unu diuaru, carele să apere, interesele tuturor popórelor slavice și spre acestu scopu să contribue tott slavii. Cea mai de aprópe datorita a comitetulu va fi a spriginii revoluțiunea bulgara nu numai cu bani, ci și cu ómeni.

»După „Kr. Ztg.” ból'a de vite a strabatu și în cetatea Brasiovlui. — S'au înatu tôte mesurile putincioșe spre împedecarea latirei acestei plăgi. Totu asemenea a eruptu ból'a de vite și în Tarlangeni (lângă Brasiovu.)

»(Monumentulu lui A. Pumnulu) Comitetulu societății pentru literatur' a și cultur' a poporulu românu din Bucovin' a inca în prim' a sediintia după mörtea nemuritorulu A. Pumnulu a decisu în unanimitate, că să i se radice unu monumentu mormaltu și să se înfiinteze o fundatiune Pumnuleana pentru spriginirea ținerilor seraci la studii mai înalte, însă din caus' a impregiurărilor triste și nefavoritóre ale anulu trecut, acestu conclusu inca nu s'a pututu realiză. În acestu anu însă, comitetulu numitei Societăți, după repetite cereri din mai multe părți, i-si ea libertatea de a face apelu caldurosu la tôte stimatori ai Pumnulu, la tôte români adeverati de pretutindenea, că să vina într'ajutoriu cu obolulu spre realizarea ideiloru amintite mai susu. Contribuirile suntu a se adresă deadreptulu la comitetulu Societății în Cernauti.

Nr. 11—2 Concursu.

La școl' a normală gr. or. din Cămpeni, se deschide pre a. c. și a 4 clasa, pentru care să cere unu Invatiatoriu nou.

Salariulu anualu pentru acest' a staffiune este 300 fl. v. a. pre lângă cartiru liberu și 6 orgi de lemne.

Doritorii de a ocupă numitulu postu invatiatorescu, să-si tramita până în 15 Septembrie a. c. st. v. la subscrișia eforia școlară, timbrate și francate:

a) atestatul de botezu, ca suntu de relig' a gr. orient.

b) Testimoniile lor școlastice, ca au absolvatu celu puțin 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu cu succesu bunu; și să șcio limb' a maglara și germana, că să potta pregati elevi și din aceste limbi — în órele limbei obligate —

c) atestatu despre purtările lor morale și politice.

Cămpeni 8 Augustu 1867.

Efori'a școlorulu din Cămpeni.

Escriere de concursu.

Pentru suplinirea statiilor invatietoresci :

1. Vidra de josu impreunata cu salariul de 200 fl. v. a. gradina, cartiru liberu si lemne pentru incalditu.
2. Arad'a 200 fl. v. a. lemne si cartiru.
3. Scarisior'a, 200 fl. lemne si cartiru.
4. Ponorelu 160 fl. lemne si cartiru.
5. Vidra de susu 120 fl. cartiru si lemne pentru focu.

Doritorii de a ocupa aceste statii voru ave a indiestra petitiunile loru concursuale timbrate dupa cuvintia, cu atestatu de botezu ca sunta de religinnea gr. or. ca au absolvatu cu sporu buna scolele normale si cursulu pedagogicu ; seu clasele gimnasiale ca sci cantarile si tipiculu bisericii nostre gr. or. si a le tramite subscrisulni pana in 15 Septembrie a. c. st. v.

Campani 8 Augustu 1867.

Ioann Patitia Protopopu
si Inspec. scol.
Nr. 12-2

Nr. 13-1 Concursu.

1. Pentru ocuparea statiunii invatietoresci din

comun'a Topolovecz-mare, inzestrata cu emolumentele anuale de 80 fl. v. a. 25 chible de grau, 25 chible de cucuruzu, 10 ponti de lumini, 10 stangini de lemne, 2 jugere de livada, 1/2 jugeru de gradina, si cortelu liberu.

2. Pentru ocuparea statiunii invatietoresci din comun'a Babs'a inzestrata cu emolumentele anuale de 94 fl. si 50 xr. v. a. 25 chible de grau, 25 chible de cucuruzu, 50 ponti de sare, 50 ponti de elisa, 16 ponti de lumini, 12 stangini de lemne, 2 jugere de livada, 1 jugeru de gradina, si cortelu liberu.

Se deschide concursu pentru aceste doue statii pana in patru septemani dela intai'a publicare in acesta foia, pana candu doritorii de a ocupa aceste statii, sunta avisati a-si substerne recur-surile sele bine instruate cu documentele prescise — si adresate catra venerabilulu Consistoriu gr. or. Aradanu — a le tramite subscrisulni, pana la prefiptulu terminu, Bellincz in 10 Augustu 1867.

Constantinu Gruiciu

Protopopu si Inspec-toru scol.

Fotografii noue.

se afla de vendiare in Sabiu, la D. Georgiu Ne-

dalcovicu langa cafeneula lui Janda in pie-t'a cea mare, si anume:

Imperatorele Franciscu Iosifu, formatu micu de carti, bucat'a 20 xr. Imperatricea Elisabet'a 20 xr. Regele Ungariei incoronatu si calare buc. 20 xr. Regina Ungariei incoronata buc. 20 xr. Imperat-tulu Massilianu incoronatu 20 xr. Imperatricea Charlota 20 xr. Massilianu ca mortu 20 xr. Baronulu Siagun'a Metropolitulu din Ardealu 20 xr. Ministerulu ungurescu grupatu, 20 xr. Ministrii unguresci cate unulu, 20 xr. Famili'a imperatesca, 20 xr. Famili'a Habsburgica, 20 xr. Archiduce-s'a Mathild'a cea arsa, 20 xr. Sultanulu Constan-tinopolei, 20 xr. Precum si alti artisti si literati cu cate 20 xr. bucat'a.

Cei ce voru lua 5 bucati, capeta 1 esemplariu in dan; iera revendietoriloru li se dau produsele aceste artistice cu pretiuri scadiute.

Nr. 10-3

Burs'a de Vienn'a.

Din 20/30 Augustu 1867.

Metalicele 5%	57 30	Act. de creditu	181 70
Impramut. nat. 5%	66 25	Argentulu	121 75
Actiile de banca	688	Gabinulu	5 93 ¹ / ₁₀

Publicatiune.

Inaltulu Guberniu regescu transilvanenu prin emisula seu dtdo 6 Aprile a. c. Nr. 7040 a concesu subscrisitoru a lua mesurile prealabile si pre-galirele pentru intemeierea unei asociatiuni reciproce de asiguratiune sub numele:

BANCA GENERALA DE ASECRATIUNE „TRANSILVANIA”

Subscrisili in urm'a acestor'a s'au constituitu definitivu si au onore a aduce acesta la cunoscint'a publica. Scopulu baneci de asiguratiune „Transilvania” este : asigurarea si cultivarea intereselor pre terenu afacerilor de asiguratiune preste totu si in specia dosdaunarea participatoriloru de o parte de casuri de nevoia presupuse a priori seu de daune neculpabili; ear de alta parte efectuarea acolui re-sultatu, ca capitalele cele insemnate, ce se depuneau spre asiguratiune si pana acum'a fructificau numai in favorea altoru tieri straine si altoru asociatiunil esterne, sa se raspereze, respective creeze pentru tiea, ca cu atari capitale si fructele lor sa se lucre spre inaintarea economiei poporali prin ajutorirea si inaintarea intreprinderiloru industriali, meseriali si economice.

Asupra asiguratiunelor:

- 1) contra daunelor de focu de totu felulu (asiguratiuni de focu);
- 2) contra daunelor cauzate de grindina (asiguratiuni de ghiatia);
- 3) contra daunelor la bunuri de transportu (asiguratiuni de transportu);
- 4) previetia omului (asiguratiuni de vietia cu combinatiunile cele mai favoritorie).

In bransia asiguratiunii de focu otaririle statutare delaturéza reciprocitatea cea stricaciósa intre risurile rusticali si ale claselor mai bune, fi-nduca ele sunta impartite in asiguratiuni speciali si comunali, unde fia-care specia dupa recerint'a statistica, trebue ins'a-si sa se asigureze.

Fia-care bransia de asiguratiune are sa formeze cate unu despartimentu de societate separatu, si pentru fia-care despartimentu se va porta ma-nipulatiunea separatu, — si inca asiá, incatu o bransia nu póte participa neci la daunele celealte, dara nu póte gusta neci folósele ei.

Securitateá jacé in principiulu fundamentalu alu asociatiunii, — adeca in reciprocitateá unui numeru presupusu de membri, ale caroru solviri de premie, dupa computulu de probabilitate sunta de ajunsu spre a acoperi solvirele sumeloru incidente de asiguratiune (de daune). — Ascuratii (membri) in-sisi participéza la venitulú curatu alu bransiei de care se tnu.

Fondulu de intemeiare sta celu putinu din 150,000 fl. v. a. si se va aduna pre cale subscripsiunale sub conditiuni, cari deosebitu au de a se publica.

Noi avemu tendint'a de a servi cu intreprinderea acest'a mai alesu economiei poporali transilvane; avemu de scopu cá cu esecutarea acestei in-treprinderi sa contribuim la promovarea comericiulu, a industriei, a meserialor, si agriculturii in patria, si credemu in fine cá prin acesta intreprin-dere nu numai ca va scade dispropertiunea ce domnesce astadi pre terenu creditulu patrioticu, ci inca intreprinderea nostra va aduce schimbare im-bucuratoriá pre terenu acest'a. Noi ne tinemu de indreptatiti la atari sperantie cu atatu mai vertosu, cá avemu convingerea, cumca astadi din partea or-ganelor inalte si mai inalte de administratiune, mai multu cá ori-candu se va sprigini din tote puterile ori-ce intreprindere, ce tintesce spre radicareá e-i-economiei poporali.

Recomendamu dar acesta intreprindere tuturoru patriotiloru buni, si-i rugamu totu deodata cá sa se intereseze de ea si sa binevoiesca a contribui spre inaintarea ei din tote puterile.

Despre progresu vomu publicá din tempu in tempu insciintiari.

Sabiu in 17 Augustu 1867. **Comitetulu fundatoriu alu asociatiunii generali de asiguratiune „TRANSILVANIA.”**

- Ioanne de P é e h y, advocatu-provinc. si proprietariu, conducatoriu.
 Ioanne Hanni'a, Prototopopu, substitutu de conducatoriu.
 Baronu Iosefu Bedeus, consiliaru urbarialu.
 Petru I. Cabdebo, bancheriu.
 Wilhelm Brukner, adv. provincialu.
 Iosefu Kovacs, cons. d comptab.
 Ioanne Brote, proprietariu.
 Gustavu Capp, senatoru.
 Iosefu Waechter, Dr. de medicina.
 Victoru Sill, secretariu.
 Danielu Czekelius, ingineru supr regescu.
 Iosefu Stoss, negociatoru.
 Heinrich Schmidt, prof. de statistica.

Biroulu : Sabiu p i a t i'a mare Nr. 187 (cas'a Bar. Sahmen.)